

«HET BRUUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

Wat doet Vogelwacht Uden?

* **Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een vereniging die zich actief inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden, zowel binnen Nederland als daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, De Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

* **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de omgeving (V.L.U.).
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwenwand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).

* **Andere activiteiten zijn:**

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten behoeve van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van de Kinderboerderij, het I.V.N. - Uden en de Vogelwacht Uden het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, De Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N., afdeling Uden.
- Het uitgeven van een eigen verenigingsblad, "Het Bruujssel".

* **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de Vogelwet.

* **Lidmaatschap en inschrijving:**

- De jaarcontributie bedraagt f 30, = per persoon.
- Gezinsleden betalen f 12,50
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt f 5, =
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

* **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**

- Secretariaat: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN,
Telefoon: 0413-269804

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Peter Wienbelt
Den Brier 112, Uden
Tel.: 0413-330758
- Secretaris** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Penningmeester** : Jeroen van Vliet
Van den Waarsenburglaan 13, Gerwen (Nuenen)
Tel.: 040-2831405
- Bestuursleden** : Liesbeth Verkaar en Marc Poulussen.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

"HET BRUUIJSEL"

- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,
Rianne de Groot, Jan-Willem Hermans, John Hermans,
Aad van Toor, Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Inleveren copy** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
E-mail: A.v.d.Acker@boschmedicentrum.nl
- Eindredactie** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@worldonline.nl
- Verspreiding** : Theo Thijssen en Wim Hoefs.

"HET BRUUIJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

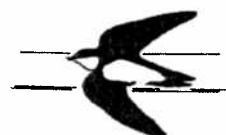
- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3 (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven. Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Het Bruijsel, nummer 1, 2000

Colofon	Redactie	1
Inhoudsopgave	Redactie	2
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
In memoriam ... Gerrit Jonkers	Bestuur	5
Vogelcursus 2000	Esther Maas	6
Is dat een mus of een meeuw?	Ruud Kiefer	7
Jacht weer een stukje ingedamd	Jan-Willem Hermans	7
Een tuin vol verrassingen	Peter Noy	8
Een ontmoeting met een waterral	Jan-Willem Hermans	9
Vogelaars in de Algarve	Joop Bergsma	10
Werkgroep Stootvogels: het derde jaar tegemoet	Piet van der Voort	13
Toon Voets regioconsulent van Vogelbescherming	Toon Voets	14
Excursie Nationaal Park de Meinweg	Don-Alexander v. Bergen	16
De Dwerggans	Joop Bergsma	18
Excursie Maasheggen zondag 30 januari	Liesbeth Verkaar	20
Wetenswaardigheden	John Hermans	22
Vogel onder de loep ... de Roodborst	Pedro van den Acker	25
Rondreis door Sri Lanka	Aad van Toor	26
Grote opkomst publiekswandeling	Peter Noy	28
Excursie IJssel 26 maart 2000	Marieke Noy	29
Vogelwacht-Winkel	Aad van Toor	30
Advertenties	Bestuur	32

Mededelingen Redactie

Geen elfstedentocht, geen dikke pakken sneeuw deze eerste winter van het millennium. Dat gebeurt vaker, zoals blijkt uit het gedichtje van Bart Niesotten:

*"Eind januari
en de merels fluiten al
dat loopt niet goed af."*

Of het goed afloopt deze keer kunnen we pas later dit jaar zien. In ieder geval is het prachtig om de natuur weer op gang te zien komen. Tijd dus om de kijker op te poetsen, goed om je heen te kijken en vooral te luisteren. Ook in het Bruujssel valt weer heel wat te bezien. Om te beginnen vertelt Toon Voets, de vogelconsulent van Brabant, het een en ander over de laatste ontwikkelingen. Jan-Willem Hermans wil ons bijpraten over de waterral. Hij vat ook even het landschapsbeleid van de gemeente samen. Let op de heggen en houtwallen Verder krijgen we de wijziging in de jachtwet onder ogen. Het gedeelte over ganzenschade zal voor het Udense niet zo belangrijk zijn, maar voor iedereen die de gans goed gezind is, toch wel belangrijk om te weten. Esther Maas geeft een impressie van de vogelcursus. Willem Peters schrijft over het V.L.U., wat zijn honderdste werkdag heeft gehad. Ook over het Brabants Landschap en zijn vogels. We hopen dat Piet van der Voort niet alleen een knoergoeie vrijwilliger voor de Petruskerk is; maar dat hij ook nog tijd heeft gehad om op de stootvogels te letten en er iets over te schrijven. Hoe het gaat met Staatsbosbeheer en hun plannen wordt door Peter van de Braak uit de doeken gedaan. Dan hebben we nog onze vaste rubrieken: Jan-Willem Hermans, onze secretaris, deelt mee wat er in het bestuur gaande is. John Hermans heeft heel wat wetenswaardigheden bij elkaar gesprokkeld uit allerlei bronnen. Peter van de Braak heeft zijn computer aangezet om er niet alleen de bijzondere waarnemingen, maar ook de voortgang van de inventarisatie uit te laten rollen. Pedro van den Acker heeft de Roodborst onder de loep genomen dit keer en het gesprek met Esther Maas was zeer boeiend. Enkele excursieverhalen zijn bij de Redactie ingeleverd; Don-Alexander is met een grote groep (20 man!) op stap geweest naar het Nationaal Park de Meinweg bij Roermond. De excursie naar het Maasheggenlandschap wordt beschreven door Liesbeth Verkaar. Vergeet niet te kijken wat Aad van Toor in de Vogelwachtwinkel heeft. Hij rekent erop dat hij niet de enige verkoper is, maar dat iedereen zijn/haar best zal doen om via cadeautjes of iets dergelijks de clubkas te spekken. Blijft over iedereen een heel fijne lente toe te wensen met heel veel vogel-plezier. Enne zouden niet alleen de planten, maar ook de trekvogels zich niets aantrekken van de kalender? Misschien is het interessant om de fenologie-lijsten van de laatste jaren eens naast elkaar te leggen.

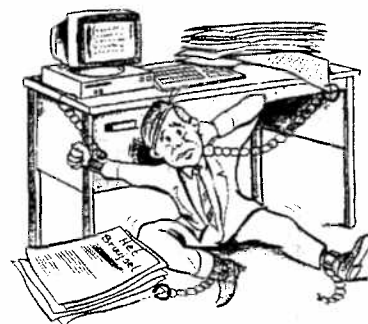
Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

Mededelingen Bestuur

Nieuwe leden

Het enthousiasme wat de cursusleiders proberen over te brengen, heeft al geresulteerd in een vijftal nieuwe leden tot nu toe. De volgende leden heten wij dan ook van harte welkom; Annelies Timmerman, Ad Donkers, Frans Vlamings, Gerrit Goorts en Bart Lamers. We hopen dat jullie met de reeds opgedane kennis de draai binnen de Vogelwacht zult vinden.

Vogelcursus

Zoals jullie in bovenstaand al hebben kunnen vernemen is de vogelcursus een waar succes. We hebben een overvloed aan aanmeldingen gekregen, zoveel zelfs dat we veel personen hebben moeten teleurstellen. Na het verschijnen van de cursus in het Zondagsnieuws stond de telefoon bij ondergetekende niet stil. De maandagavond na het verschijnen van de krant hadden we al 45 aanmeldingen en moesten we neen verkopen aan de vele bellers die daarna nog volgden. We zullen daarom zeker de cursus begin volgend jaar weer organiseren, zodat degenen die nu achter het net vissen weer een kans hebben.

Groenhoeve tien jaar!!!

De Stichting de Groenhoeve die ons clubhuis beheert bestaat dit jaar tien jaar. Dit zal gevierd worden. Op zondag 16 april 2000 zullen een aantal activiteiten plaatsvinden om de Groenhoeve uit te dragen als het "groene hart" van Uden. Op dit moment wordt nog gewerkt aan het programma, zodat nog niet alle activiteiten bekend zijn. Uiteraard zullen verschillende wandelingen vanaf de Groenhoeve op het programma staan. Ook zal aan de ingang van de Groenhoeve een bord onthuld worden, waarop duidelijk te zien is dat drie verenigingen hier hun thuisbasis hebben.

Vliegende kraam

Vogelwacht Uden is in het bezit gekomen van een aanhanger die omgebouwd is tot kraam. Deze "vliegende" kraam was in het bezit van Milieudefensie Uden. Bij gebrek aan menskracht en ruimte kon deze club de kraam niet meer hebben. De kraam zal door ons wat aangepast worden en zal een permanente ruimte krijgen bij de Groenhoeve. Ook het I.V.N. en de Kinderboerderij zullen de kraam kunnen gebruiken. Het grote voordeel van deze kraam is de tijd die nodig is om deze kraam ergens neer te zetten. Bij onze huidige kraam duurt dit vele uren. Bij de "vliegende" kraam hooguit een half uur. We hopen dat we de kraam tijdens het 10-jarig bestaan van de Groenhoeve in gebruik kunnen nemen.

Adverteerders/Begunstigers

Ook dit jaar kunnen wij de donaties van onze trouwe adverteerders niet missen! Zij zijn een onmisbare steun voor onze vereniging. Namens het bestuur wensen wij alle adverteerders en begunstigers een succesvol en zakelijk jaar toe. Kijk voor de diensten en produkten van onze adverteerders verderop in het Bruujsel.

Namens het Bestuur,
Jan-Willem Hermans

In memoriam

Gerrit Jonkers

Sommigen wandelen helemaal niet, anderen bewandelen de grote wegen, weinigen wandelen dwars door de velden (Henry David Thoreau).

Helaas is veel te vroeg, in de leeftijd van 66 jaar, Gerrit op 7 maart 2000 gestorven. Op 11 maart is Gerrit begraven in Gemert.

Samen met Jopie hebben ze vele activiteiten binnen de Vogelwacht beleefd. Bijna elke excursie werd bijgewoond en genoten beiden van het schone wat de natuur ons te bieden heeft. Ook bij de excursie naar de Meinweg in februari waren Gerrit en Jopie uiteraard aanwezig. Wie had toen het vermoeden dat dit Gerrit's laatste excursie was. Zijn grootste wens om met de camper door Noorwegen te trekken is hem niet meer gegund.

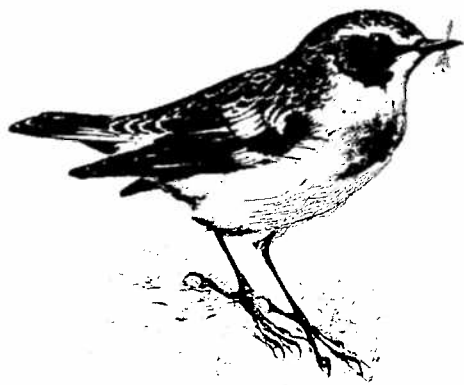
Herinneringen resten ons nu alleen nog, zoals de reis afgelopen jaar naar Extremadura. Voor Gerrit en Jopie de eerste vliegreis in hun leven. Wat genoten ze. In ons verblijf in Valdetorres kregen ze zelfs de "bruidssuitle" als onderkomen. Gerrit lustte op z'n tijd graag een borreltje, waarna menig mopje getapt werd. Op Gerrit's wijze werden deze schitterend 'droog' verteld. Daarom alleen al zullen wij hem missen.

Waar Gerrit was, was Jopie en omgekeerd. Wat een verlies moet dit zijn voor Jopie. Hopelijk dat onze vereniging een steun voor Jopie kan zijn in deze moeilijke tijd. Sterkte gewenst aan Jopie en familie.

Vogelcursus 2000

Het is 12 maart 2000. Het voorjaar is begonnen en de vogels fluiten weer dat het een lieve lust is. Een ideale dag voor het eerste praktijkonderdeel van de vogelcursus. Na vijf cursusavonden was het vandaag tijd om de opgedane kennis eens in de praktijk te toetsen. En dat viel tegen..... Denk je als beginnende vogelaar wat vogelgeluiden onder de knie te hebben, blijken ze buiten toch nog allemaal op elkaar te lijken.

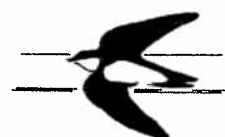
Maar laat ik bij het begin beginnen. Op donderdag 3 februari is de cursus begonnen. Enthousiaste vogelliefhebbers zijn in grote getale gekomen en het zat gezellig vol in de Groenhoeve. Na een inleiding over kijkers, zakgidsen en ander noodzakelijk toebehoren startte Jeroen zijn verhaal over vogelbouw. Hoe zit een vogel in elkaar en hoe is de lichaamsbouw van verschillende vogels aangepast aan hun leefwijzen? De tweede cursusavond werd door Liesbeth verzorgd. Zij vertelde over voeding en spijsvertering. Wat eten vogels en hoe kun je hun dieet aan hun snavelvorm aflezen? Vlak voor de pauze werden enkele braakballen ontleed, waarbij muizenkopjes als bouw pakketjes in elkaar werden

gezet. Ondanks het enthousiasme van Jan-Willem waren er onder de cursisten geen gegadigden om ook in zo'n zwart hoopje te wroeten. Hierna kwamen de voortbeweging en het geluid aan bod. Tijdens de vierde cursusavond werd het gedrag van vogels behandeld. Ik had er nooit bij stil gestaan dat een vogel niet denkt, maar vooral op zijn instinct af gaat. Wat lijkt het me heerlijk om niet na te hoeven denken over wat je doet en toch de zekerheid te hebben dat je alles goed doet. Jan-Willem heeft tijdens de vijfde cursusavond de verschillende broedgelegenheden toegelicht. Dit varieerde van een kuiltje in de grond tot ware kunstwerkjes van diverse materialen. Natuurlijk werden ook de verschillende nestkasten besproken. Spontaan gaf een cursiste zich op om een uilenkast op te laten hangen bij haar boerderij.

Naast deze algemene onderwerpen is ook in elke les een aantal vogels behandeld. Met behulp van sheets, dia's en geluidscassettes werd een goed beeld gegeven van de meest algemene soorten die we hier tegen kunnen komen. Bij elk vogeltje werden de gewone wetenswaardigheden verteld zoals grootte, gedrag, zang en dergelijke. Daarnaast wist de cursusleiding ook bij elk beestje wel een aardige anekdote uit eigen ervaringen. Ook de cursisten droegen hun steentje bij met leuke wetenswaardigheden.

Er liggen nu nog drie cursusavonden en twee excursies in het verschiet. Ik heb niet de illusie dat ik dan een goede vogelaar ben, want daarvoor moet ik nog veel het veld in. Dat heb ik vandaag tijdens de excursie wel gemerkt. Maar al met al is het een zeer leerzame en leuke cursus die van mij best een vervolg mag krijgen.

Esther Maas

Is dat een mus of een meeuw?

Voor de gewone mens zijn de verschillen in de vogels niet direct te herkennen. Je kijkt wat rond in de tuin of in een bos, maar het is lastig. Zelfs in een boek duiken is ook niet alles. Maar gelukkig geeft de Vogelwacht Uden een vogelcursus.

Dat lijkt me leuk, even bellen. Ja hoor, we noteren uw naam. Het blijkt dat er meer mensen op het idee zijn gekomen (bij 45 deelnemers is er een stop ingelast). De zaal zit dus goed vol, maar wel gezellig. In de les is het eerste deel een stuk theorie, met foto's, dia's en opgezet materiaal om te zien hoe zo'n vogel er nu eigenlijk uit ziet. Jan-Willem, Liesbeth en Jeroen leggen het allemaal uit. Met behulp van tekeningen, voorbeelden en vaak uit eigen ervaringen en belevenissen maken zij ons enthousiast wegwijs in de vogelwereld. Dat maakt dit stuk toch wel droge theorie aantrekkelijk en acceptabel. Veel vragen zorgen voor vaak wendingen naar andere onderwerpen of lessen die we nog moeten krijgen. Het tweede gedeelte is de bespreking van enkele vogels, met dia's (van de broer van Jan-Willem) en een specifieke uitleg over de soort en zijn gedrag.

Welk lied zingt deze vogel en vooral, het klinkt als: "een rrollende waterrrval van laag naar hoog". Ben benieuwd of in de Maashorst hetzelfde geluid te horen is.

Ruud Kiefer

Jacht weer een stukje ingedamd

In december 1999 besloot de staatssecretaris LNV dat vooruitlopend op de Fauna- en florawet de jacht op ganzen en smienten al vanaf 1999 gesloten is. Dit was op verzoek van Vogelbescherming Nederland. Een mooi resultaat!!

De jacht op ganzen is dus gesloten, maar schadebestrijding op zeer schadegevoelige percelen met het geweer blijft mogelijk, hiervoor is een vergunning nodig. De jacht op smienten blijft definitief gesloten. Wat mag nu met een vergunning?

Schadebestrijding alleen op percelen met de volgende schadegevoelige gewassen, zoals:

- * wintertarwe
- * éénjarig ingezaaid gras
- * éénjarig graszaad
- * graszoden

Alle mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen moeten genomen worden, op de percelen waar schadebestrijding met geweer plaatsvindt moeten stokken met plastic zakken en/of draden als afweermiddel zijn geplaatst.

Maximum afschot per dag per perceel tarwe: 20 ganzen / gras: 10 ganzen/ graszoden: 5 ganzen. Schadebestrijding is toegestaan van zonsopgang tot zonsondergang.

Het vergunningenbeleid loopt tot en met 31 maart 2000

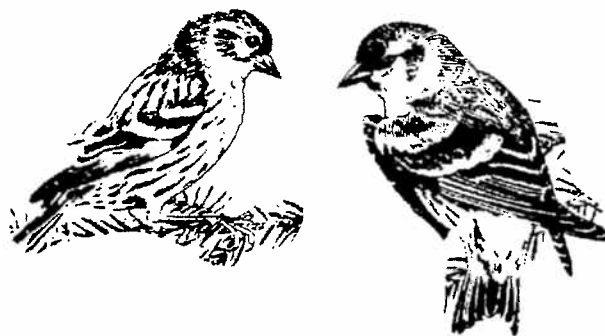
Vogelbescherming Nederland is blij met deze maatregel. Er zijn echter ook zorgen, zo is er zorg of de toename van rust werkelijk zal plaatsvinden en of de drastische afname van afschot ook werkelijkheid wordt. De tijd zal het leren.

Jan-Willem Hermans

Een tuin vol verrassingen

Mijn dochter Marieke belde me laatst op het werk. Er zaten een aantal groene vogeltjes op de vetbolletjes in de tuin. Wat kon dit zijn? Na verdere bestudering bleken het sijsjes te zijn. Voor ons toch wel een verrassing. In de dertien jaar dat we hier wonen hebben we nog nooit sijsjes in onze achtertuin gezien. Dit, terwijl onze tuin toch niet zo heel erg groot is. Dit geelgroene vinkje, vroeger een geliefd kooivogeltje, is een regelmatige wintergast. In de winter komen ze vooral af op elzen en ze kunnen, evenals mezen, heel behendig de pinda's uit het netje

peuteren. Er is in Nederland een aantal broedgevallen bekend, waarschijnlijk ging het in een aantal gevallen, om ontsnapte kooivogels. Het mannetje is te herkennen aan zijn donkere petje, is veel geler dan de groenling. Nadat ze zich een aantal dagen in onze tuin te goed hebben gedaan aan de pinda's zijn ze naar elders vertrokken.

Naast sijsjes hebben we verschillende andere bezoekers, waaronder een aantal (vlaamse) gaaïen, die op goede voet leven met de mezen. Ze zijn zo slim om het pinda-netje met een poot naar zich toe te trekken en er vervolgens een pinda uit te trekken. Ook een koppeltje eksters ontbreekt niet. Bij dit schouwspel wordt regelmatig de verrekijker gebruikt om de vogels dichterbij te halen. Wat verder opvalt zijn de levendige kleuren van kool-, pimpel-, staart-, en zwarte mees. Nu maar hopen dat de meesjes in maart of april in één van de nestkasten willen broeden. Trouwens voor diegenen die nog nestkasten kunnen gebruiken; Aad van Toor van de Vogelwacht-winkel heeft er nog voldoende op voorraad, voor een paar tientjes kun je al enkele kastjes aanschaffen. De vogels zijn er erg mee geholpen.

Andere vogels die ze vanuit onze achterkamer kunnen bezichtigen zijn: roodborst, heggemus, groenling, vink, merel, turkse tortel en winterkoning. Zoals je ziet valt er altijd wel wat te bezichtigen en hoef je niet persé ver weg te gaan om van de natuur te genieten.

Peter Noy

Naschrift Redactie:

De afgelopen weken krijgen we van verschillende mensen te horen dat er op diverse plaatsen groepen sijsjes zijn gesignaleerd. Waarschijnlijk zijn dit sijsjes die hier gefourageerd hebben en weer op de terugtocht zijn naar de meer noordelijker en oostelijker gelegen broedgebieden. Deze wegtrek vindt over het algemeen plaats vanaf april tot mei.

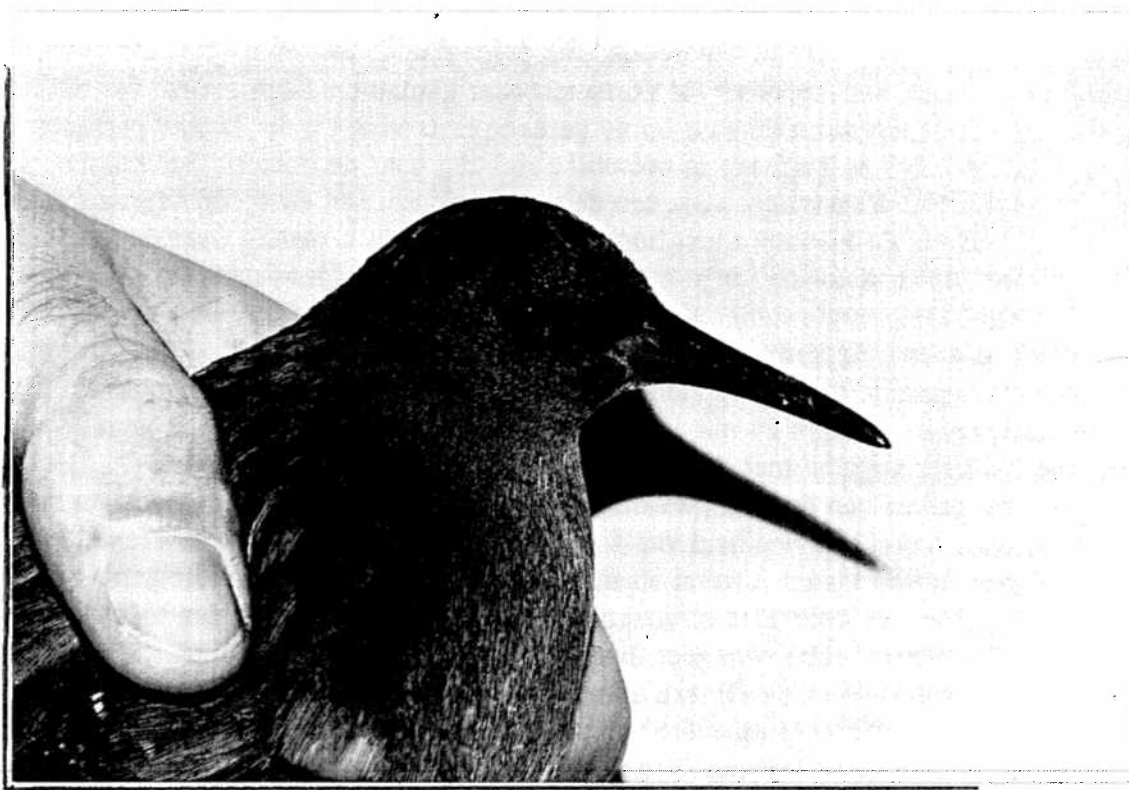

Een ontmoeting met een waterral

Vele Udense vogelaars waren in de week van 9 tot en met 13 oktober 1999 op het waddeneiland Terschelling. De waterral is een van de vogels die ze waargenomen hebben. Dat je toch niet altijd zo'n eind hoeft te rijden bewijst het volgende verhaal.

Op maandagavond 11 oktober lag bij mijn thuiskomst een briefje gereed dat in Keldonk een vogel tegen de ruit was gevlogen. De melder vermoedde dat het ging om een watersnip, de vogel had een lange snavel. Uiteraard zijn dat berichtjes waarbij je denkt ... hier moeten we op af. Samen met mijn zwager, ook een verwoed vogelaar, zijn we gaan kijken. Het beestje zat keurig in een hokje en zag er goed uit. De vindsters hebben dan ook een dierenpeciaalzaak in Keldonk en bedreven in het vak om met vogeltjes om te gaan. Het bleek weliswaar niet om een watersnip te gaan, maar om een waterral. De helft van de naam was goed!! Op zijn weg naar het zuiden heeft deze vogel even niet goed opgelet en is tegen de ruit gebotst. Uit het kooitje nemend zien we al direct dat de kwetsuren niet groot zijn. Bij het overzetten van de waterral van zijn kooi naar een kartonnen doosje ontsnapt zowaar het beestje en vliegt een rondje in de dierenpeciaalzaak. Besloten wordt om toch het beestje naar het vogelasiel te brengen, zodat het een nacht geobserveerd kan worden alvorens het beestje de vrijheid weer te geven. Onze waterrallen overwinteren op Groot-Brittannië en Ierland. Een mooie gelegenheid om de waterral op de gevoelige plaat vast te leggen. Voordat we de waterral afgeleverd hebben bij het vogelasiel zijn we langs Peter van de Braak gereden. Het resultaat willen wij jullie niet onthouden. Zo ziet U maar weer dat we niet altijd naar de Wadden hoeven om de waterrallen in het vizier te krijgen, een schrale troost voor de thuisblijvers (ook voor ondergetekende).

Jan-Willem Hermans

Vogelaars in de Algarve

‘U weet toch dat de Algarve geen winterbestemming is’ deedte de juffrouw van het reisburo ons bezorgd mee. Ja ja, dat wisten we nog van de vorige keer.

Zuid Portugal heeft in januari/februari echter een heerlijk voorjaarsklimaat met temperaturen van om en nabij de 20 graden. De zon staat er al hoog aan de hemel en vanaf begin februari kleuren de amandelbomen en mimosa’s het landschap in de zoetige tinten rose en geel. Kortom is het een ideale tijd voor een echte doe vakantie.

Truus (mijn vrouw) en ik hebben eindeloze tochten gemaakt langs de rotsachtige kust, door de duinen en langs de vele strandjes. We trokken door het nog heel oorspronkelijke binnenland, door het gebergte en langs de vele lagunes en zoutpannen bij de zee.

Het landschap is erg gevarieerd en uitermate geschikt voor zowel vogels als vogelaars. En we hebben wat afgevogeld deze drie weken! Gewapend met verrekijker en telescoop (die ik direct na de fantastische voorjaarsexcursie in het Lauwersmeer heb aangeschaft) trokken we er bijna dagelijks op uit. Het is wel een heel gesjouw, zo’n telescoop, maar wat hebben we er een plezier aan beleefd!

Het meest interessante vogelgebied vind je in het midden van de Algarve. Van Faro tot voorbij Tavira, over een lengte van ca. 45 km, ligt een gecompliceerd duinsysteem. Deze duinen hebben een aantal lagunes afgesloten en een zeer vogelrijke habitat gecreëerd. Het gebied kent, net als onze wadden, eb en vloed en heeft plaatselijk een breedte van ca. 10 km. Het draagt de naam ‘Parque Natural Da Ria Formosa’ en heeft de purperkoet als symbool in zijn vaandel. De purperkoet is een prachtige purperkleurige vogel die wel 50 cm groot kan worden. Zijn helder blauwe nek vormt een sterk contrast met zijn felrood gekleurde

snavel, zijn grove, lange rode poten en zijn hagelwitte stuit. Wie deze bijzondere vogel in levende lijve wil zien kan het beste via Almancil naar Quinta do Lago rijden. Na rotonde 6 gewoon rechtdoor rijden en de auto op de parkeerplaats vlak bij de lagune parkeren. Loop vervolgens langs de golfbaan in oostelijke richting naar de houten vogelkijkhut die langs de lagune staat. Regelmatig vertonen de vogels zich tussen en op de begroeiing van lisdodden en biezen. Ze klauteren met hun lange grove poten behendig over de vegetatie en trekken diep onder water de jonge scheuten los die ze vervolgens met hun lange achterteen vasthouden en consumeren. Wij hebben ze langdurig op een afstand van minder dan 20 meter kunnen bekijken.

Bij laagtij verdringen de steltlopers zich op de droogvallende slikken. Maar ook de tientallen zoutpannen vormen 24 uur lang een eldorado voor diverse soorten vogels. Wat een sfeertje : lekker vogelen met de zon op je blote bast (in januari), met het melancholische gefluit van de vele plevieren als achtergrondmuziek en de geur van het ‘wad’ in je neus. Vooral de veelheid van soorten is opvallend. De slenken, krekens en prielen krioelen van de vissen. Overal staan blauwe reigers, kleine zilvereigers, flamingo’s, lepelaars en ooievaars te vissen. En wat een ijsvogels ! Op één tocht heb ik er zeker een dozijn gezien, soms van zeer dichtbij : biddend, duikend en achter elkaar aan jagend over het wateroppervlak. Op een zandplaat, tussen de kokmeeuwen, rustte een groepje reuzensternen. Het zijn opvallend grote vogels (ruim 50 cm) met een enorme felrode snavel en een gitzwarte kap. We zagen een ooievaar een giga-paling vangen tussen

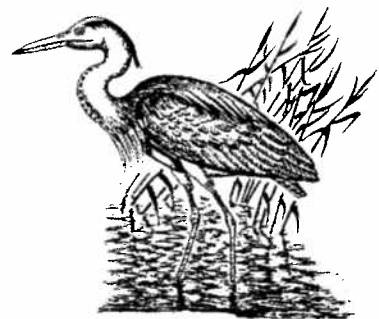

het zeewier. Met verbazing stonden we te kijken hoe hij die naar binnen werkte terwijl hij belaagd werd door de meeuwen. Behalve steltlopers zwemmen er ook veel eendensoorten in de lagunes, we hebben er een achttal kunnen ontdekken. De krooneend hebben we helaas gemist. De meest voorkomende soorten waren smienten en pijlstaarten, die zwommen er dan ook bij honderden. De slikken rond Faro zijn vrij toegankelijk. Een tip: Rijdt vanaf de autobaan IP1 naar Faro en volg de borden Aeroporto. Bij de rotonde, vlak voor het vliegveld sla je de richting Ilha de Faro in. Als aan je rechterhand, na een paar kilometer, de beplanting stopt parkeer je de auto in de berm. Loop rechtsaf door het hek met het opschrift 'Propriedade Privado' en je staat aan het begin van een kilometers lange dijk. De weg loopt dwars door het gebied en eindigt bij Quinta do Lago.

Halverwege kun je rechtsaf slaan, langs de zoutpannen, naar de Ludo boerderij (je ziet in de verte een grote zouthoop). Rondom de boerderij zitten vaak hoppen en in de omgeving meestal groepen blauwe eksters. Vanaf dit punt kun je zowel linksaf (langs de lagunes, richting golfbaan) als rechtsaf (richting Monte Negro en vliegveld) rondlopen. Ga echter nooit op zondag naar dit gebied. De vele wandelaars, trimmers en mountainbikers werken erg verstorend voor de vogels. Op een gewone doordeweekse dag loop je hier lekker helemaal alleen en gedragen de vogels zich veel rustiger.

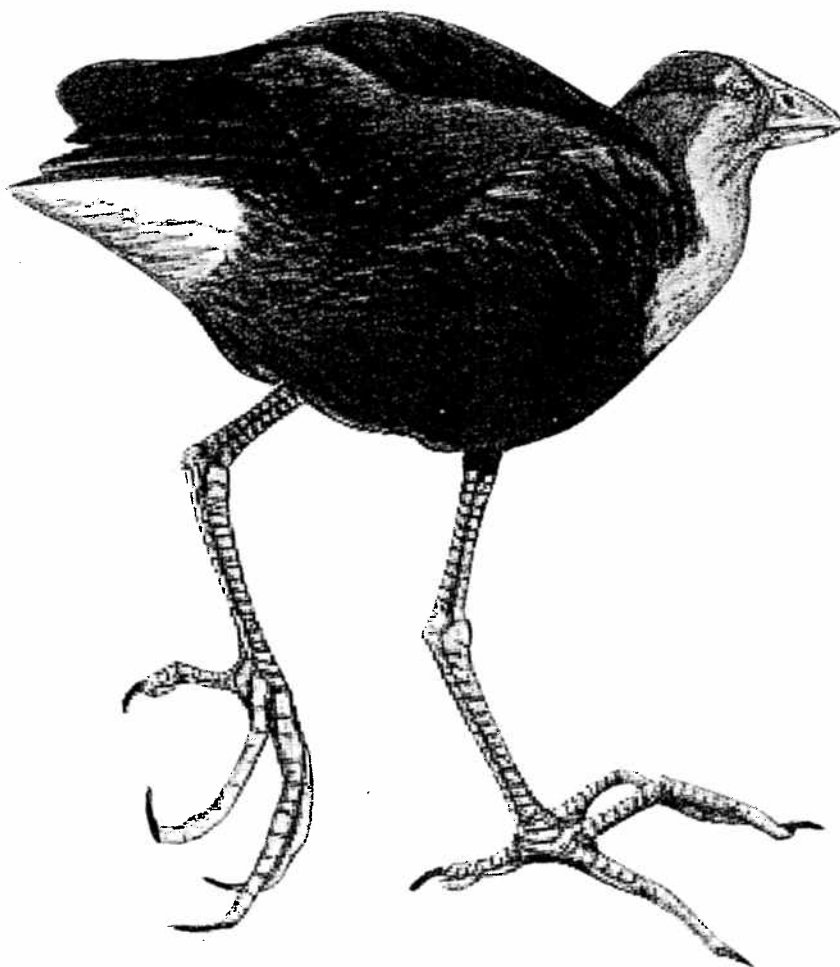
Zoals ik al zei, het gebied rond Faro is het meest interessante vogelgebied. Maar ook aan de grensrivier met Spanje, de Rio Guadiana, tussen Vila Real en Castro Marim ligt een natuur-reservaat met lagunes en zoutpannen. Langs de gehele kust vliegen overal groepjes zangvogels en constant wordt je 'uitgescholden' door de vele kleine zwartkoppen. Op de velden hoor je overal kanaries, putters, grauwe gorzen en graszangers. Het kost vaak moeite om dit kleine actieve vogeltje te lokaliseren en in het vizier te krijgen. Zijn zang is een ritmisch herhaald, indringend 'dzip', elke toon corresponderend met een opgaande boog van golvende baltsvlucht (Johnsson). Omdat de graszanger voortdurend met zijn kopje draait lijkt het geluid van alle kanten te komen. Wij werden op de hoogste berg van de Algarve, de Foia (900 meter), ontvangen met het uitbundige gezang van boomleeuweriken. In de poeltjes, bovenop de berg, zagen we trouwens verschillende boomkikkers (en boomkikkervisjes). Ook in het binnenland, nabij Silves, in en om de kreek van de Rio Arade, is het een vogelrijk gebied. Aan de westpunt van de Algarve ligt Porta de Sagres. Vanaf de rotsen zaten we eerste rang voor een demonstratie van een Jan van Gent, die onder ons heen en weer zweefde. Gedragen door de stijgwinden langs de rotsen dook hij van grote hoogte naar voedsel. Rondom de rotsen van Sagres zagen we ook alpenkraaien en opvallend veel kneutjes.

Bij de meeste vogels hoort voor ons een verhaal. Ik zal hierbij maar volstaan met een opsomming van de ruim 120 soorten die we op onze trektochten zijn tegengekomen. Jan van Gent, aalscholver, fuut, dodaars, flamingo, kleine zilverreiger, blauwe reiger, ooievaar, koereiger, lepelaar, woudaapje, slobbeend, wilde eend, smient, pijlstaart, wintertaling, tafeleend, krakeend, kuifeend, visarend, bruine kiekendief, kleine torenvalk, torenvalk, havik, zwarte wouw, buizerd, steenuil, scholekster, kievit, tureluur, zwarte ruiter, kluut, steltkluut, grutto, rosse grutto, watersnip, wulp, regenwulp, groenpootruiter, bosruiter, oeverloper, steenloper, bonte strandloper,

kleine strandloper, krombek strandloper, drieteen strandloper, kleine plevier, strandplevier, bontbek plevier, zilverplevier, goudplevier, kokmeeuw, geelpootmeeuw, kleine mantelmeeuw, grote stern, lachstern, reuzenstern, houtduif, rotsduif, zomertortel, turkse tortel, nachtzwaluw, ijsvogel, hop, groene specht, kleine bonte specht, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, staartmees, winterkoning, tuinfluiter, grijze gors, grauwe gors, rietgors, rotsmus, huismus, witte kwikstaart, grote gele kwikstaart, blauwborst, provençaalse grasmus, putter, roodborst tapuit, blauwe rotslijster, merel, zanglijster, kramsvogel, koperwiek, roodborst, sijs, paapje, fitis, tjif tjaf, zwarte roodstaart, Europese kanarie, groenling, zwartkop, kleine zwartkop, graszanger, boomleeuwerik, kuifleeuwerik, veldleeuwerik, graspieper, orpheus spotvogel, kneu, roodkeelpieper, huiszwaluw, rotszwaluw, boerenzwaluw, boomkruiper, spreeuw, zwarte spreeuw, cetti's zanger, klapster, kleine klapster, kauw, zwarte kraai, gaai, ekster, alpenkraai, blauwe ekster.

Joop Bergsma

Purperkoet

Werkgroep Stootvogels: het derde jaar tegemoet

Afgelopen januari is de eerste bijeenkomst van het nieuwe jaar gehouden met als belangrijkste agendapunt de indeling van de werkgebieden voor het derde jaar. Na invulling van deze indeling moet de werkgroep tot de conclusie komen dat de gebieden Volkel en Odiliapeel, Mariaheide en wijde omtrek (o.a. Erpse bossen) goed afgedekt zijn, maar dat de Maashorst nog voor geen 50% bezet is. Een analyse van het nog te bezetten gebied leert ons, dat de werkgroep nog ongeveer acht extra mensen nodig heeft om ook de Maashorst naar behoren te kunnen inventariseren. Op de jaarvergadering is daarom een oproep gedaan voor nieuwe werkgroepleden. Wil Verbossen heeft zich aangemeld en de werkgroep gaat bezien of de seniorenclub ingeschakeld kan worden via hun maandagochtend-wandelingen.

Daarom wederom een oproep. Meld U als lid van de stootvogelwerkgroep, U hoeft helemaal geen expert te zijn; dat leren de mensen van de werkgroep U wel tijdens de inventarisatie-tochten. In het begin gaat U met de kenners mee en na een jaar weet U voldoende. U komt bij een gezellige, enthousiaste werkgroep en bevalt het U niet, dan stopt U: geen enkele verplichting, even goede vrienden. Tenslotte is het een hobby, dus moet je het voor je plezier doen. Ik wil alleen maar zeggen, dat drempelvrees overbodig is. Meld U aan bij een van de leden of kom eens naar een bijeenkomst kijken. Je hoeft alleen maar (0413) - 263292 te draaien en je wordt met open armen ontvangen. Gewoon doen en dan bespreken we op 25 april op onze volgende bijeenkomst wat je gaat doen. Het veldwerk loopt hoofdzakelijk van april tot begin juli, de periode waarin de eieren en de jongen op de nesten aanwezig zijn.

En nog even ter herinnering: Degene die een nest van de wespandief weet te vinden, heeft van mij een verrassing te goed.

Tot wederhoren,

Piet van der Voort,
Coördinator werkgroep stootvogels

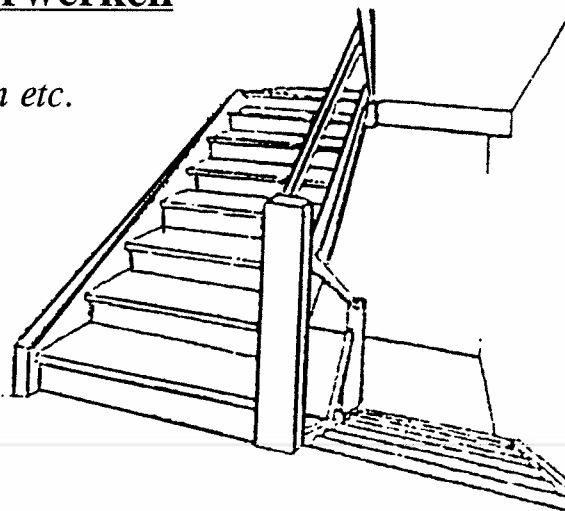
Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen etc.

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

* Theo Peters is tevens sponsor
van onze Werkgroep Nestkasten *

Toon Voets regioconsulent van Vogelbescherming

Een "simpele" week uit het leven van een regioconsulent.

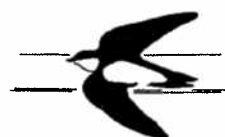
Onlangs stond op mijn antwoordapparaat de oproep van Peter Noy om hem terug te bellen. Ik had al zo'n vermoeden waar hij over belde. Hij zou wel over een artikel willen praten en jawel dat was zijn vraag. Hoe gaat het nu met de werkzaamheden? Hierbij een kort inzicht.

In april 1996 ben ik als regioconsulent Zuidoost begonnen bij Vogelbescherming Nederland. Het duurt dan enige tijd voor je een beetje overzicht hebt wie er overal bezig is op het gebied van natuur; natuurlijk zowel beschermers als andere partijen zoals landbouw, recreatie, bouwondernemers, gemeenten en provincies. En dan ontdek je ook pas met hoeveel verschillende onderwerpen je te maken krijgt. Ik zal jullie niet vermoeien met een opsomming maar enkele onderwerpen aansnijden, die de afgelopen weken gespeeld hebben.

Roeken

Ik werd gebeld dat de gemeente Deurne van de rechter nesten van roeken moet verwijderen. Nu ben ik al sinds eind 1997 in overleg met deze gemeente om te komen tot een goed plan van aanpak, maar dat plan is er nog steeds niet. Allereerst bel ik naar de gemeente om te informeren hoe het zit. Hier krijg ik het hele verhaal te horen over een kort geding dat enkele boze omwonenden tegen de gemeente hebben aangespannen. Zij willen de gemeente dwingen om de nesten te (laten) verwijderen. Nu moet je daarbij weten dat de meerderheid van de omwonenden juist de roeken willen beschermen. Slechts enkelingen willen de roeken weg hebben. Al vorig jaar hebben deze mensen bij het ministerie van LNV (Landbouw, Natuur- en Visserij, Red.) geprobeerd een vergunning te krijgen om de roeken te mogen verjagen. Die vergunning is destijds niet verleend, ook in hoger beroep niet.

Nu plotseling blijkt dat de Gemeente alsnog, op last van de rechterlijke uitspraak, de nesten dient te verwijderen, heb ik de gemeente onmiddellijk verteld dat volgens mij die uitspraak van de rechter in strijd is met de wet en dat de gemeente niet zondermeer de nesten mag verwijderen. Een rare zaak ontstaat: een rechter geeft opdracht om iets te doen wat in strijd is met de wet. Vanaf dat moment ontstaat er een druk telefoonverkeer tussen allerlei instanties. De gemeente gaat advies inwinnen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het ministerie van LNV om nu precies te achterhalen wat er moet gebeuren. Ook wij gaan verder informeren wat er nu juridisch kan en mag. Uiteindelijk besluit de gemeente om in ieder geval in beroep te gaan tegen de uitspraak van de rechter en bovendien opnieuw te proberen een vergunning bij het ministerie van LNV aan te vragen. Gedwongen door de rechter gaan ze echter ook over tot het verwijderen van de helft van de nesten. Vogelbescherming heeft daarop bij de politie aangifte gedaan van het plegen van een strafbaar feit, vanwege het ontbreken van een vergunning. Dit muisje zal waarschijnlijk nog een lang staartje hebben, want het kan niet zo zijn dat vanwege enkelingen, die toevallig een advocaat inschakelen, de wet ter bescherming van vogelsoorten opzij wordt gezet.

Ganzen

Vooruitlopend op de invoering van de Flora- en Faunawet heeft Vogelbescherming aan de staatssecretaris van LNV verzocht om de jacht op ganzen, smienten en meerkoeten al dit jachtseizoen te stoppen. Dit om te voorkomen dat er dit jaar nog snel veel ganzen uit de lucht worden geschoten. De jacht werd toen op 9 september 1999 gesloten. De 2e Kamer vond het echter nodig om een schaderegeling voor de boeren in te voeren. Druk overleg op het ministerie was het gevolg. Uiteindelijk kwam er een regeling waar wij de vogelwerkgroepen in een brief van op de hoogte hebben gebracht. De regeling is gemaakt voor één jaar en geldt als mogelijke voorloper voor schadebestrijding onder de nieuwe Flora- en Faunawet. Mijn taak is het nu om in de Begeleidingscommissie Ganzen te bewaken dat de ganzen van deze regeling niet slechter worden. Nederland heeft een internationale verantwoordelijkheid voor de opvang van ganzen in de winter en dat mag niet in het geding komen door deze regeling over schadebestrijding. Deze week vond het eerste overleg van deze Begeleidingscommissie plaats. Vogelbescherming heeft samen met SOVON gezocht naar een methode om in de komende weken nog te tellen wat de effecten zijn van deze nieuwe regeling. Zo proberen we objectieve gegevens boven water te krijgen over de positieve en negatieve effecten van de regeling. Pas dan kan uiteindelijk bepaald worden of de regeling ook volgend jaar van kracht kan zijn.

Rijkswaterstaat

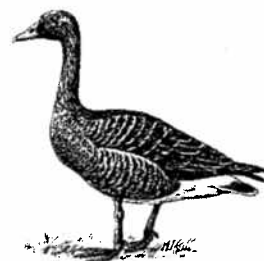
Ik kreeg een uitnodiging om in Limburg te komen praten over het Limburgse deel van de A2. Er zijn oplossingen om verkeersslachtoffers te voorkomen. Zeker langs een klein stuk bij Echt worden regelmatig dode kerkuilen en buizerds gevonden. Eens kijken of we tot goede afspraken kunnen komen.

Flora- en Faunawet

In Noord-Brabant en Limburg zit ik namens de vogelorganisaties in het provinciale overleg over de nieuwe FenF-wet. In Noord-Brabant hebben wij (samen met anderen) ernstige kritiek geuit op de concept-nota. Deze week hoorde ik dat er nu een nieuwe nota is geschreven. Ik verwacht dat deze juist de bescherming van de natuur centraal zal stellen zoals ook de wet bedoeld heeft. Overigens merk ik soms dat vogelwerkgroepen nog niet weten dat ik bij de provincie goede ingangen heb om problemen aan te kaarten. Dus graag eerst even overleg als vogelwerkgroepen vragen of opmerkingen hebben over het provinciale beleid.

Dit korte overzicht is langer geworden dan ik in gedachten had, maar het geeft een klein inzicht in de onderwerpen waar je als regioconsulent bij betrokken wordt. Eind dit jaar, als de invoering van de nieuwe Flora- en Faunawet goed op papier staat, hoop ik verschillende vogelwerkgroepen te bezoeken om uitleg te geven over deze wet. Mogelijk kan ik dan nog iets meer vertellen over mijn werk en de resultaten.

Vogelbescherming Nederland (Regioconsulent Zuidoost)
Toon Voets
Postbus 591
5000 AN Tilburg
Tel.: 013-5809818

Excursie Nationaal Park de Meinweg

Op zondag 27 februari jl. stond de excursie naar de Meinweg op het programma. Bijna twintig leden hadden zich verzameld bij de Groenhoeve. Het beloofde een mooie dag te worden, want al meteen vloog er een havik over het gebouw. Rond 08.15 uur vertrokken we met vijf auto's richting Limburg. Bij Mc-Donalds in Sevenum werden nog vier vogelaars opgepikt. In Haelen moest Ramon nog gas tanken. Even waren we bang dat we daar nooit meer weg kwamen; wat duurde dat verschrikkelijk lang. Iets voor tien uur kwamen we op de plaats van bestemming. De gids, Leo Koster, wachtte ons al op. Stipt om tien uur begonnen wij met de wandeling.

De Meinweg, een natuurgebied ten oosten van Roermond, heeft sinds 1995 de status van Nationaal Park met een grootte van ongeveer 1.600 ha. Samen met het aangrenzende gebied in Duitsland omvat het ca. 5.000 ha. Het gebied is van oudsher bewoond geweest. Er zijn gebruiksvoorwerpen uit de Steentijd gevonden. Door overbegrazing van het vee in latere tijden en het kappen van bomen degenereerde het bos (eiken, berken, beuken) en ontstond de heide. De inwoners van een viertiental dorpen in de omgeving hadden rechten in dit gebied, vandaar de naam Meinweg, gemeenschappelijke weidegrond, Gemeyn Weyde. De naam heeft dus niets te maken met de (steen)koolmijnen die niet ver daar vandaan te vinden zijn. In de dertiger jaren is een gedeelte van de Meinweg weer bebost. In eerste instantie diende de aanleg van deze bossen als werkverschaffing en konden de bomen gebruikt worden als stuthout in de mijnen.

Verspreid over de heide zijn een aantal vennen (onder andere de Rolvennen). Deze vennen zijn van nationale betekenis omdat hier nog een aantal voor Nederland bijzondere reptielen en amfibieën voorkomen: onder andere de hazelworm, gladde slang, adder, heikikker, knoflookpad, vinpootsalamander. De noord- en de zuidkant van het park wordt begrensd door de Boschbeek en de Roode Beek. Dit zijn de enige waters in Nederland waar de grootste libel van ons land nog voorkomt: de bronlibel. Tevens kun je hier genieten van de bosbeekjuffer en de koraaljuffer.

We waren nog niet begonnen met de wandeling of de eerste haviken vlogen al boven de bosrand. Ook zij profiteerden van het schitterende weer. Meteen werden we door Leo Koster op de spoorrails gewezen die dwars door het gebied loopt: De IJzeren Rijn. Het spoortracé waar zoveel over te doen is de afgelopen weken: De Betuwelijn voor de Belgen. België wil het goederenvervoer van de haven van Antwerpen naar het Duitse Roergebied via de kortste laten lopen, dus door de Meinweg. Om onze zuiderburen ietwat tegemoet te komen is geopperd om de lijn wellicht tijdelijk in gebruik te nemen. Maar zijn de kosten (tachtig miljoen) niet te hoog voor het slechts tijdelijk in gebruik nemen? Triest dat de Belgen ons willen houden aan afspraken die meer dan honderd jaar geleden zijn gemaakt, in een totaal niet vergelijkbare tijd.

De versnippering van leefgebieden die, door het na negen jaar weer in gebruik nemen van dit stuk spoor, ontstaat heeft tot gevolg dat er kleinere populaties van dieren ontstaan. Dit verhoogt de kwetsbaarheid. Tevens beperkt het de migratie van verschillende soorten amfibieën.

Op enkele plaatsen in het bos wees Leo ons op de omwoelingen van wilde zwijnen die hier veel voorkomen, havikhorsten en omschreef hij de vogels die hier voorkwamen, alsof hij niet wist dat hij met een Vogelwacht op stap was! Pimpelmees, boomkruiper,

goudhaantje, roodborst en vink hoorde je overal fluiten. Ook werd een grote lijster, kuifmees en zwarte mees gespot. Het hoogtepunt waren wel de waarnemingen van kruisbekken. Bij een gebouwtje in het bos zat een paartje. Ze waren heel goed te zien en met de telescoop kon je duidelijk de gekruiste snavel waarnemen. Voor Leo was dit het hoogtepunt van de wandeling verklaarde hij achteraf. Op de heide hoorden en zagen we boomleeuwerik, graspieper en sperwer. Bij de verschillende vennen zouden de waterral en adder moeten zitten! De Rolvennen zijn ontstaan door veenaafgravingen voor turfwinning. Hier is onder andere zonnedauw en wateraardbei te vinden.

Rond twaalf uur kwamen we weer bij de parkeerplaats aan. Het was ontzettend druk met wandelaars. Wij liepen een kilometer over de verharde weg naar het bezoekerscentrum waar we wat lekkers nuttigden. In Bezoekerscentrum de Meinweg was een expositie over het gebied. Helaas hadden we niet veel tijd dit goed te bekijken. We liepen weer terug naar de auto's en zetten koers naar Vlodrop waar we een wandeling om het Effelder Waldsee wilden maken. Op de plas (die in Duitsland ligt) zagen we fuut, dodaars, krakeend, kuifeend, smient en wintertaling. Rond half vier maakten we weer aanstalten om naar Uden te gaan. Het is een heel mooi en afwisselend gebied en zeker de moeite waard om in het voorjaar een bezoek aan te brengen

Waargenomen vogels:

Aalscholver, boomkruiper, boomleeuwerik, buizerd, dodaars, ekster, fazant, fuut, gaai, geelgors, goudhaantje, graspieper, grauwe gans, grote bonte specht, grote lijster, havik, houtduif, kauw, keep, kokmeeuw, koolmees, krakeend, kruisbek, kuifeend, kuifmees, matkop, meerkoet, merel, pimpelmees, roodborst, smient, sperwer, staartmees, vink, wilde eend, winterkoning, wintertaling, witte kwikstaart, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte specht, zilvermeeuw.

Don-Alexander van Bergen

De Dwerggans

Slechts weinigen van onze vogelaars zullen op hun trektochten een dwerggans zijn tegengekomen. In januari ga ik weer naar het Lauwersmeergebied en ik hoop ze daar op te sporen. De Dwerggans of, zo je wilt, de Anser erythropus is in ons land een zeldzame verschijning. Volgens 'Johnsson' overwinteren er in Nederland slechts zo'n twintig exemplaren. De dwerggans lijkt veel op de kolgans maar is duidelijk kleiner en meer eendachtig. De witte kol is groter en de snavel beduidend kleiner dan die van zijn 'grote broer'. Een ander, duidelijk kenmerk is het gele randje rondom de ogen, waarom hij ook wel 'goudoog-gans' wordt genoemd. Het lijkt nu net alsof ik er verstand van heb, ik haal dit echter ook maar uit een boekje. In 'Johnsson' staat verder vermeld dat de soort door overbejaging sterk in aantal is teruggelopen. Hierover las ik in het Waddenbulletin van november jl. een interessant verhaal, waarvan ik hier een samenvatting geef.

Foster Parents Plan voor de dwerggans

Tussen de tienduizenden kol- en brandganzen die 's winters in de Anjumer Kolken, ten westen van het Lauwersmeer, overwinteren kan men enkele tientallen, wat kleiner uitgevallen kolganzen ontdekken. Het gaat hierbij echter niet om 'kollen', maar om de nauwverwante dwergganzen. Ze zijn enkele jaren geleden met hun pleegouders, de brandganzen, hier gekomen.

Wereldwijd is de populatie van de dwerggans afgenomen tot 8.500-17.000. De meeste broeden in Siberië en overwinteren rond de Kaspische Zee en de Zwarte Zee. Maar ook in Lapland is een broedgebied voor de Dwerggans. Aan het begin van deze eeuw zag de lucht hier nog zwart van de dwergganzen maar nu staat de soort echter op punt van uitsterven: er zijn nog maar 6 tot 10 broedparen in dit gebied. Op de trekroute naar hun overwinteringsgebieden in Zuid-Oost Europa en Zuidwest Azië is namelijk een zeer hoge 'jachtdruk'. (noot: Je ziet, het is vooral in de politiek vaak de kunst om voor iets smerigs toch nog een mooi woord te verzinnen. J.B.). Ook in de broedgebieden zijn problemen: het is daar een drukte van belang. De Lappen trekken met hun watervliegtuigjes en helikopters naar hun visplekken. (noot: En wij maar denken dat die smeelappen daar nog heel idyllisch op een slee rijden, getrokken door één of meerdere rendieren. J.B.). Daarnaast is er nog de predatie door roofdieren zoals de rode vos.

Omdat er geen mogelijkheden waren om de omstandigheden in de overwinteringsgebieden te verbeteren bedachten natuurbeschermers een andere manier om de populatie voor uitsterven te behoeden: een 'foster parents plan'. Brandganzen, die in Nederland overwinteren en hier niet geschoten worden, werden de pleegouders. De trekroute werd zodoende verlegd naar het veilige Nederland. In de Skansen dierentuin bij Stockholm werden half wilde brandganzen gehouden die daar broeden en in Nederland overwinterden. Bij deze ganzen werden de eieren weggehaald en vervangen door zoveel mogelijk dwerggans-eieren. Vervolgens werden de zes weken oude dwerggansjes samen met hun brandgans-adoptieouders op transport gezet naar het Svaipa Reservaat in Lapland. Toen de brandganzen op trek gingen naar Nederland volgden de dwergganzen gedwee. Zo arriveerden de eerste dwergganzen in Anjum. Omdat de trekroute ze in hun eerste levensjaar is ingeprent door hun ouders, komen ze elk jaar weer naar Nederland. Het is heel interessant dat de brandganzen in het voorjaar teruggaan naar hun broedplaats bij Stockholm, maar dat de dwergganzen na een tussenstop doorvliegen naar Lapland,

omdat ze daar hebben leren vliegen. In de afgelopen 18 jaar zijn zo in totaal ruim 300 vogels geadopteerd en naar Lapland gebracht. Het vorig jaar verbleven ca 30 dwergganzen voor korte of langere tijd bij Anjum. Dit jaar waren er voor zover bekend drie succesvolle broedparen, waarvan één paar met zes jongen. Het project met de pleegouders zal nog een aantal jaren worden voortgezet met o.a. geld van het W.W.F. Wanneer er minstens 25 broedparen zijn wordt het project stopgezet. Belangrijk is een goede bescherming op de trekroutes, op de tussenstopplaatsen en in de overwinteringsgebieden. De jacht is ongetwijfeld voorlopig nog de belangrijkste bedreiging.

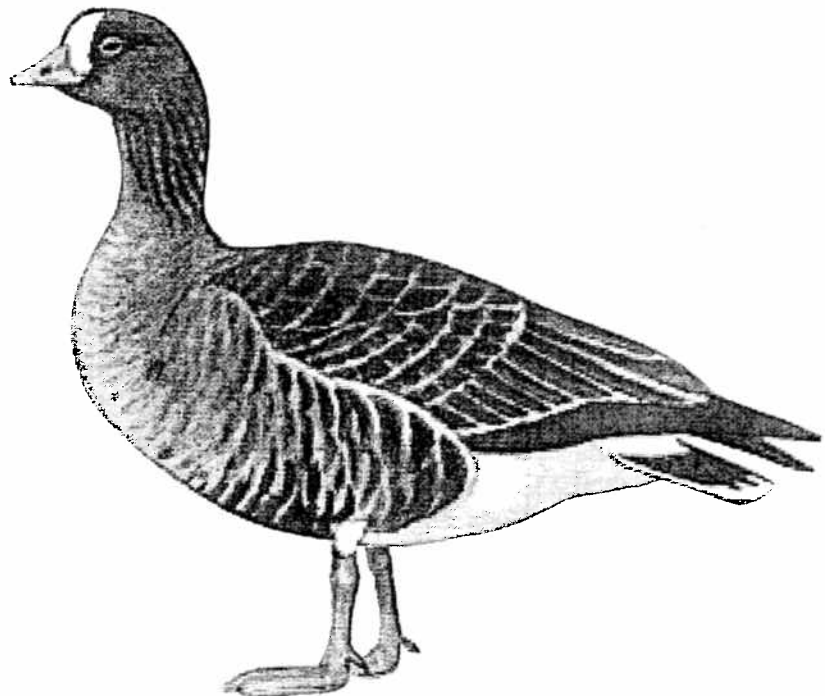
Vliegende ganzenhoeder

Pas echt gekunsteld is het nieuwe project van de Franse bioloog Moullec.

Hij heeft tamme dwergganzen in Frankrijk uitgebroed en ze geleerd om achter zijn ultra light vliegtuig aan te vliegen. Zo wil hij ze een nieuwe trekroute aanleren van Lapland naar Nederland. De Zweden vrezen echter verstoring door dat vliegtuigje in het gebied waar 'hun' ganzen nu succesvol broeden en bovendien vermenging van twee projecten. Daarom hebben ze geen toestemming gegeven om de ganzen mee te nemen naar het oorspronkelijke broedgebied in Lapland. Ook Nederland kon hij als overwinteringsgebied niet gebruiken omdat hij geen vergunning voor zijn vliegtuigje kreeg. Dat is maar goed ook, want wat zou er gebeuren als hij met zijn vliegtuigje boven 'onze' duizenden ganzen vloog die dan natuurlijk constant in de wieken gaan. Moullec moet nu naar Duitsland uitwijken.

Wellicht kan het Zweedse experiment de dwerggans voor uitsterven behoeden. In ieder geval zijn we in Nederland weer een interessante soort rijker.

Joop Bergsma

Excursie Maasheggen zondag 30 januari

Na een stormachtige en regenachtige zaterdag viel het weer alleszins mee. Het was droog en vrij zacht voor de tijd van het jaar: tien graden. We namen de toeristische route richting Boxmeer en na Vortum Mullum kwamen we in Groeningen aan. Bij café “de Zandpoort” kwamen we onze gids Ingrid van Westerlaak al tegen. Ze werkt bij het Staatsbosbeheer en zij zou onze wandeling begeleiden. We waren met zestien man, een leuk aantal.

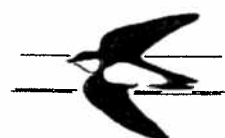
Het Maasheggenlandschap is een interessant uiterwaardengebied. Het ligt op de grens van Noord Brabant en noord Limburg aan weerszijde van de Maas. Het zijn laaggelegen stroken grond, soms enkele kilometers breed, die ‘s winters door het rivierwater overstroomd kunnen worden. Deze uiterwaarden zijn opgedeeld in kleine weilandjes die door dichte meidoornheggen zijn omgeven. Je kon op verschillende plaatsen nog zien tot waar het water had gestaan. De rivier laat iedere keer als hij zich weer terugtrekt een laagje vruchtbare slib achter. De gronden die aan de rivier liggen zijn dus erg vruchtbaar en worden “Zoetepasweiden” genoemd.

Het eerste wat we zagen waren de pootafdrukken van een das. Dat was natuurlijk een leuke binnenkomer, vooral voor de I.V.N.ers die ook met ons meeliepen. Er wordt met het beheer in het gebied veel rekening gehouden met de das. We hebben dan ook verschillende hollen gezien die de das gegraven had. Je kunt ze herkennen aan de manier waarop het zand om het hol ligt, een soort niervormige hoop zand en daar bovenop lagen weer konijnenkeutels en keutels van waarschijnlijk een bunzing. Dus niet alleen de das profiteert van het gegrave. Ook werden er nog andere sporen gevonden, bijvoorbeeld van het ree en vogelpootafdrukken

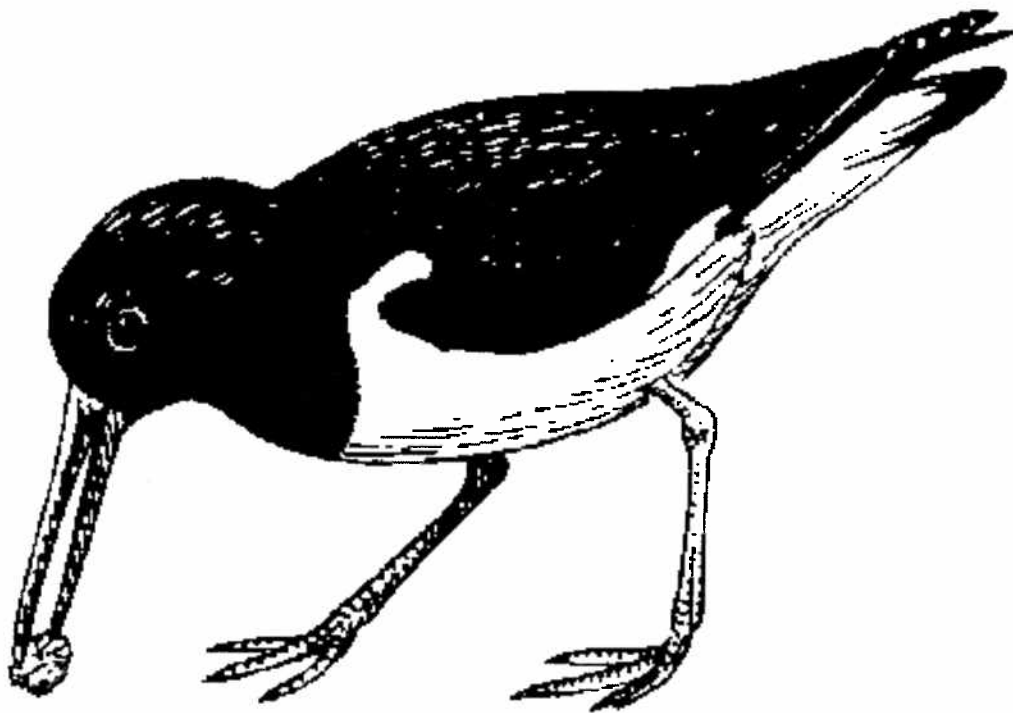
in een koeievlaai. Niemand kon bedenken wat voor een vogel het geweest moest zijn dus trapte Willie een keer flink in de vlaai zodat alleen een schoenafdruk overbleef; natuurbarbaar! De nieuwe veldgids van de Udense Annemarie van Diepenbeek zou ons goed van pas gekomen zijn met al die sporen die we vonden..

Af en toe was het schrikken want er schoot vlak voor onze voeten een haas weg en ook een fazantenvrouwtje schrok waarschijnlijk nog meer van ons dan wij van haar. Ingrid vertelde dat het beheer van dit gebied heel anders is dan in onze Maashorst. Hebben we in de Maashorst voornamelijk extensief beheer, dit betekend dat er zo weinig mogelijk ingegrepen wordt, het beheer in het Maasheggenlandschap is veel intensiever omdat alles bijgehouden moet worden. De heggen moeten regelmatig gesnoeid worden en de weilanden moeten begraasd worden, anders groeit het snel dicht en kunnen de dassen niet meer bij hun favoriete voedsel, de regenwormen komen. De vele knotwilgen knot-essen en knot-eiken moeten ook allemaal om de zoveel jaar bijgehouden worden. Ze willen het landschap houden zoals het al honderden jaren bestaan heeft, zodat je nog een idee hebt hoe het er toen uitgezien moet hebben. Met het verdwijnen van dit bijzondere landschap, verdwijnen ook de speciale planten, zoogdieren en vogels. We hebben nog meidoornstruiken gezien die op de ouderwetse manier gevlochten waren. De meidoornstruiken worden half doorgezaagd en naar de zijkant gedwongen en vastgezet

zodat de struiken met elkaar verbonden worden. Op het deel waar gezaagd is groeien weer nieuwe takken zodat je een dicht geheel krijgt. Tussen de heggen groeit veel braam, hop, kleeftkruid en kamperfoelie, evenals de bosrank of wilde clematis en de gevlekte aronskelk. Als straks alles weer uit gaat lopen vormen die heggen natuurlijk een ideale broedgelegenheid voor vogels. En we blijven een vogelvereniging dus de vogels verdienen ook aandacht. We hebben verschillende ganzen zien overvliegen, grauwe ganzen, rietganzen en ook kleine zwanen. We hebben de appelvink gezien, alleen helaas, net toen Willie hem in zijn telescoop had vloog hij weg. Maar met de verrekijker kon je goed zijn plumpe profiel zien en zijn grote kegelvormige snavel. Wat verderop tijdens de wandeling hoorden we ook de goudvink, een heel apart geluidje wat je niet gemakkelijk meer vergeet. Jammer genoeg liet hij zich niet zien. Ook verschillende buizerds lieten zich zien en horen. We liepen dwars door de weilanden heen en glibberden soms door de vette rivierklei. Regelmatig klommen we over prikkeldraad of klommen er onderdoor. Na een wandeling van ongeveer twee uur en een flesje wijn voor onze gids, keerden we tevreden en een ervaring rijker huiswaarts.

Liesbeth Verkaar

Wetenswaardigheden ...

Inventarisatie Land van Cuijk

Al jarenlang helpen we, met een paar personen van de Vogelwacht, de werkgroep Land van Cuijk mee met het inventariseren van vogels. Zij houden telkens tussen Kerst en Nieuw een inventarisatie in het Land van Cuijk. Het Land van Cuijk spreidt zich uit van Landhorst/Wanroy tot aan de Maas. De werkgroep heeft dit gedeelte verdeeld over een 40-tal blokken. Van elk blok is een kaart beschikbaar waarop je een groot aantal waarnemingen moet noteren. Het is een wintertelling waarbij het van belang is om alle watervogels en roofvogels te tellen. Daarnaast worden nog een groot aantal wintergasten geteld zoals kraaien, roeken, holenduiven, vinken, kepen, sijsen, en dergelijke. Dikwijls hebben wij gebieden geteld achter het defensiekanaal, richting Landhorst en Wanroy. Van een aantal soorten die onder andere in onze telgebieden voorkomen heb ik een tabel samengesteld.

Tabel: Waarnemingen wintertelling Land van Cuijk van 1988 tot en met 1999

Tabel: Waarnemingen wintertelling Land van Cuijk van 1988 tot en met 1999

Soort/Jaar	88-89	89-90	90-91	91-92	92-93	94-95	95-96	96-97	97-98	98-99	totaal
Aalscholver	42	91	145	73	351	55	198	79	120	104	1258
Blauwe Reiger	81	94	91	58	76	87	108	60	73	66	794
Wilde Eend	652	1947	1309	1273	1751	1267	1890	1896	1785	1821	15591
Havik	9	9	1	1	4	5	9	7	12	4	61
Sperwer	23	24	16	22	24	28	21	27	18	18	221
Buizerd	136	176	120	166	208	247	199	274	221	191	1938
Slechtvalk				1							1
Torenavalk	51	117	112	85	103	66	62	76	56	65	793
Patrijs	30	116	140	147	382	211	113	99	42	36	1316
Holenduif	563	744	808	366	849	821	1052	1546	1221	590	8560
Veldleeuwerik	123	136	137	135	861	1055	1713	1395	1073	535	7163
Witte Kwikstaart	29	21	30	8	2	12	18	2	1	7	130
Kramsvogel	898	1631	568	502	106	564	3733	894	344	3732	12972
Koperwiek	59	76	18	175	7	65	1087	188	35	143	1853
Roek	6723	4712	3988	4433	5572	3946	3283	2385	5550	3390	43982
Zwarte Kraai	3609	4500	2659	3018	3387	3413	3415	3155	3814	2711	33681
Bonte Kraai	22	28	22	0	9	10	0	0	8	5	104
Geelgors	230	161	128	127	191	223	171	438	215	218	2102

Enkele soorten worden alleen maar of voor 80% in onze blokken waargenomen. Dit geldt vooral voor de Bonte Kraai die in de buurt van Landhorst wordt waargenomen en verder nergens in het gehele gebied. Hier vind je de Bonte Kraai in eertijds peelgebied. Opvallend is dat je in peelontginningen hier en daar nog enkele Bonte Kraaien tegenkomt en verder nergens. Ook hier zie je dat in de loop der jaren de aantallen drastisch teruggit zijn gegaan intensief zoekwerk. Opvallend hierbij is dat je de Bonte Kraaien vindt in gebieden die het verste van wegen en bebouwing af zijn. Ook leuk is het vermelden waard

van de enige Slechtvalk tot nu toe in het Land van Cuijk. Samen met Jan van Bergen zagen we in 1991-1992 een jonge Slechtvalk in de buurt van Landhorst. Ook de aantallen Geelgorzen komen voornamelijk uit de blokken die wij geteld hebben. De aantallen zijn vrij constant op de winter van 1996-1997 na. In deze winter hebben we het dubbele aantal geteld van normaal. Naar mijn mening ligt dit aan de strenge winter van 1996-1997 waarbij een groot aantal Geelgorzen die normaal iets noordelijker overwinterden toen bij ons de winter hebben doorgebracht. Opvallend zijn ook de grote aantallen Buizerds. Elke winter verblijven er ongeveer 200 Buizerds in het Land van Cuijk.

Bron: Inventarisatie werkgroep Land van Cuijk

Afgedwaalde Lammergieren

Sinds 1997 krijgt Nederland jaarlijks Lammergieren op bezoek, waarschijnlijk als gevolg van een herintroductieprogramma dat in 1986 in de Alpen startte. Raken jongen van fokgieren de weg kwijt? Onderzoekers staan voor een raadsel. In mei 1997 kreeg Nederland voor het eerst te maken met langsvliegende Lammergieren. Een exemplaar werd gezien in Tinte, (Zuid-Holland) een ander bij de Knardijk. In 1998 en in 1999 werden telkens twee Lammergieren waargenomen. De Lammergier is een zeldzame aaseter die in de Alpen in de vorige eeuw is uitgeroeid. Alleen in de Pyreneeën waren nog slechts vijftig paren over. In de jaren zeventig is men in de Haute Savoie in de Franse Alpen begonnen met het fokken van Lammergieren om ze daarna in het wild weer uit te zetten. Deze Lammergieren worden nu de laatste jaren in Nederland waargenomen.

Bron: Natuur en Techniek

Waarnemingen Kruisbekken

Dit jaar worden er weer veel Kruisbekken waargenomen. Zo zagen William, Willie en Jan van den Tillaart op 7 december 1999 respectievelijk 3, 5, 7, 1, 1, 10 en 12 exemplaren op de Schaijkse heide. Regelmatig zagen ze dat de Kruisbekken dennenkegels in hun bek meenamen naar een vork of dikke tak om ze daar verder te bewerken. De kegels en andere etensresten vielen daarbij om hun oren. John Hermans zag op 30-12-1999 maar liefst 30 exemplaren bij elkaar op de Schaijkse heide. Hierbij waren zowel mannetjes als vrouwtjes bij aanwezig. Ook andere personen van de Vogelwacht hebben diverse malen Kruisbekken waargenomen. De komende tijd blijft het opletten of we de Kruisbekken nog langer zullen blijven zien. Rond deze tijd gaan ze broeden en wie weet brengen ze dit jaar in de Maashorst jongen groot. Het is bekend dat in invasiejaren Kruisbekken gaan broeden in het overwinteringsgebied. Blijf dus opletten en luisteren naar het "kuiken"-geluid van de Kruisbek.

Bron: Waarnemingenarchief John Hermans en E-mail William van der Velden.

Eerste Boomleeuwerik

Inmiddels heb ik al weer de eerste Boomleeuwerik horen zingen op de Udense heide. Dit was zeker niet de eerste, getuige het E-mailtje van Cees de Vries die al op 9 januari 2000 in de duinen bij Egmond een Boomleeuwerik zag.

Bron: EBNL, Vroege Boomleeuwerik

Drie Brabantse gebieden van vogellijst geschrapt

Dat het belangrijk is om goede telgegevens van Boomleeuweriken te hebben blijkt nu wel bij de aanwijzing van beschermde natuurgebieden volgens de Europese Vogelrichtlijn. Al jarenlang heeft Nederland verzuimd om een aantal belangrijke natuurgebieden tot Europees beschermd natuurgebied te verklaren. Hiervoor is men door het Europese hof op de vingers getikt waarbij Nederland hoge boetes moet betalen. Om hier onderuit te komen zijn er nu in versneld tempo een groot aantal gebieden aangewezen. Dit tot groot ongenoegen van met name jagers, vissers en een aantal grote ondernemingen die bang zijn dat ze in hun ontplooiing (lees jagen) worden geremd. Doordat SOVON onvolledige tellingen heeft van een aantal gebieden zijn er nu verschillende gebieden afgevallen. Zo wilde men de Loonse en Drunense Duinen van de lijst schrappen omdat er niet voldoende Boomleeuweriken aanwezig waren. Landgoed De Utrecht werd geschrapt vanwege het verdwijnen van de Nachtzwaluwen. Al met al wilde men diverse gebieden schrappen, vooral als gevolg dat niet duidelijk was hoeveel broedvogels en wintergasten er in de natuurgebieden aanwezig waren. Daarom is het van groot belang dat we de Maashorst regelmatig blijven inventariseren en dat we SOVON voorzien van tellingen. Niet alleen broedvogels maar ook wintergasten of doortrekkers (Kraanvogels) moeten geteld worden. Inmiddels heeft staatssecretaris Faber toch alle gebieden aangewezen die in het eerste ontwerp stonden.

Bron: Brabants Dagblad, 23-12-99/13-01-2000/22-01-2000

Birdwatch 1999

We hebben reeds melding in ons blad gemaakt van het bijwonen door ons van de birdwatch 1999. Hierbij zijn er op 2 oktober 1999 vele duizenden overtrekkende vogels waargenomen. Dit gebeurde niet alleen in Nederland maar in geheel Europa. Totaal hebben er 122.000 vogelaars aan het evenement deelgenomen. Samen zagen al deze mensen 1,68 miljoen vogels passeren, verdeeld over 1129 locaties. In de top-3 van de meeste landen scoorde de spreeuw vaak hoog. In Spanje en Gibraltar werd deze plaats echter ingenomen door zijn lokale broertje, de zwarte spreeuw. De top-3 van Andorra was wel heel afwijkend, met lammergier, zwarte wouw en slangenarend op de plaatsen een, twee en drie. In Griekenland werd de tweede plaats ingenomen door de flamingo. In Zweden werden, evenals in de voorgaande jaren, weer een aantal bijzondere soorten waargenomen, zoals een oeraluil en een dwerguil. De meeste vogels werden geteld in Litouwen, waar 1663 mensen in totaal 657.418 vogels waarnamen. In Groot-Brittannië en Spanje namen de meeste mensen deel aan het evenement; respectievelijk 65.000 en 23.000.

Bron: Vogelnieuws, december 1999

Zeldzame Sneeuwuil

Op vrijdag 18 februari jl. verdringen zich tientallen vogelaars bij een weiland in Overlangbroek, waar zich een zeldzame sneeuwuil ophoudt. De kans om in Nederland een sneeuwuil in de kijker te krijgen is zeer gering. De laatste keer dat deze Poolvogel werd gespot is in 1992 op de Maasvlakte. Later bleek dat het om een ontsnapte kooivogel ging.

Bron: Brabants Dagblad, 19 februari 2000

John Hermans

Vogel onder de loep...

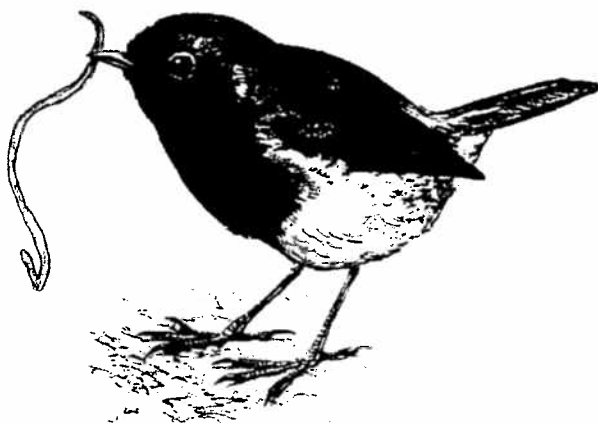

De roodborst

Deze keer een stukje over een vogeltje dat het gehele jaar door te zien is maar toch in deze maanden het best te observeren is. De roodborst. Deze vogelsoort is erg nieuwsgierig en vooral in de wintermaanden erg vertrouwelijk. In mijn tuin zit elk jaar weer een roodborst die zich dan van heel dichtbij laat zien. Als ik bijvoorbeeld onze vijver schoon aan het maken ben zit het vogeltje op nog geen meter van me vandaan te wachten of er iets te eten te halen valt uit de modder die ik op de kant gooi. Ook in

ons voederhuisje is de roodborst niet weg te slaan. Toch is de roodborst in een groot gebied een erg schuwe bosvogel, totaal niet te vergelijken met de vogels die we in onze tuinen zien. De mannetjes zijn erg agressieve vogels die hun territorium zeer sterk verdedigen. In de winter zingen ook de vrouwtjes roodborsten, ze nemen dan ook bezit van een eigen territorium. Omdat het vrouwtje veel op het mannetje lijkt moet het zich erg onderworpen gedragen als het het gebied van een mannetje binnengaat. Anders volgt er zeker een gevecht. Het is een vroege broedvogel. Ze brengen gewoonlijk twee tot drie broedsels per jaar groot. Werkelijk een schitterend gezicht als zo'n vijf jonge roodborstjes uitvliegen en op een rijtje op een tak van een boom zitten. Ik heb dit zelf al meerdere malen in onze tuin kunnen observeren. Het nest wordt soms op vreemde plaatsen gemaakt. Soms in een halfopen nestkastje of onder wat rommel die ergens opgestapeld ligt. Normaal gesproken ligt het vrije nestje dicht bij of zelfs op de grond en is gemaakt van dorre bladeren. De eitjes zijn roomkleurig met roodbruine vlekjes. De pas uitgevlogen jongen zijn bruin gespikkeld. Dit heeft een tweedelig nut, ten eerste is het een goede camouflage en ten tweede zorgt het ervoor dat de mannetjes niet de jonge vogels aanzien voor rivalen.

De roodborst is een van de eerste vogels die je in het vroege voorjaar weer hoort zingen. Voor mij dit jaar de eerste, gevolgd door de merel en de heggemus. Heerlijk om weer wat vogels te horen zingen, een teken dat de lente weer in aantocht is. Hét seizoen om vogels te observeren. De meesten zijn dan in hun broedkleuren en de bomen zijn nog redelijk kaal. Dus ... pak de verrekijker en trek er op uit. Er is weer van alles te zien, de natuur begint weer volop te leven en is klaar voor een nieuwe lente. Veel kijkplezier!

Pedro van den Acker

Rondreis door Sri Lanka

Sri Lanka, vroeger bekend onder de naam Ceylon, is een eiland dat ligt ten zuidoosten van de zuidpunt van India. Het is een prachtig tropisch eiland dat wereld bekend is door de Ceylonthee. Het eiland is tweede theeproducent van de wereld, achter Indonesië, en heeft een jaarproductie van drieëntwintig miljoen kilo thee. Het is een mooi eiland, met een mooie naam, want Sri Lanka betekent: Het respectabele Lanka. Het zuidwesten is het natte gedeelte met ruim 2.000 mm neerslag per jaar en een jaartemperatuur van 28 - 32 graden Celsius. Het toerisme is grotendeels hier gecentreerd, met als beste periode november tot eind maart. Het eiland is gezegend met een rijke flora en fauna. Voor vogelliefhebbers valt er heel wat te zien en te bewonderen: prachtige exotische vogels met de meest schitterende kleuren, lange vaak vlagachtige staarten, die ook nog veelvuldig voorkomen. Naar ijsvogels, bijeneters en honingzuigers hoeft men niet lang te zoeken. In het boek: *A field guide to the Birds of Sri Lanka* staan veel van deze soorten dan ook aangegeven als gewoon of zeer gewoon voorkomend!

Sri Lanka telt vele nationale parken, wild- en vogelreservaten. Om er enige aan te geven:

Cjal Oya National Park: zeshonderd vierkante kilometer
Yala National Park: twaalfhonderdnegenenvijftig vierkante kilometer.
Het park van Mihintale is het oudste wildreservaat van de wereld. Er leven vierhonderd vogelsoorten. In de Noord-Aziatische winter komen massa's vogels daar vandaan om in Sri Lanka te overwinteren en ook wel om te broeden: flamingo's, reigers, ibissen, pelikanen, ijsvogels, lepelaars en vele andere

soorten. Grote vogelreservaten liggen in het zuidoosten in de lagunen, moerassen, rivieren en junglegebieden van Kumana, Wirawila, Bundala en Kalametiya. Verder zijn er de reservaten in de Giant's Tank in het noordwesten (een tank is een kunstmatig, vaak erg ondiep, aangelegd meer) en op de zuidoost punt van het Yaffua schiereiland. Alles bij elkaar geteld een zeer omvangrijk gebied.

Voorafgaand aan de opsomming van de eigen vogelwaarnemingen volgt eerst wat nadere omschrijving van drie soorten die dat zonder meer waard zijn.

De geelsnavelbabbelaar: een mooie vogel met de bijnaam: sevensisters, omdat ze vrijwel altijd voorkomen in groepjes van vijf tot acht exemplaren.

De waterfazant: een werkelijk prachtig gekleurde vogel met zo'n sierlijke houding en lange staart dat hij de kluut qua elegant voorkomen naar de kroon steekt.

De aziatische paradijsmonarch (vliegenvanger): komt voor in drie fasen:

1. De indische of witte fase (mannetje): spierwit met uitzondering van de kop en met een uitzonderlijk lange staart.
2. De donkere fase (mannetje): met bovendekveren en bruine staartveren; eveneens een enorm lange staart.
3. De kastanje bruine fase (vrouwje): met bruine bovendekveren en korte staart.

Het geluk was zodanig met mij dat ik ze allemaal op een dag kon waarnemen.

Verdere waarnemingen: kauwen, ooievaarsbekijsvogel, dayallijster, blauwstaartbijeneter, gekuifde drango, chinese spoorkoekoek, smyrna ijsvogel, langstaartsnijdevogel, treurmaina, purperhoningzuiger, indische ralreiger, parelhalstortel, brahmaanse wauw, kleine groensnavel- alkoha, roodbuikbuulbuul, ceylon beo, witbuikdrango, wittengelprinia,

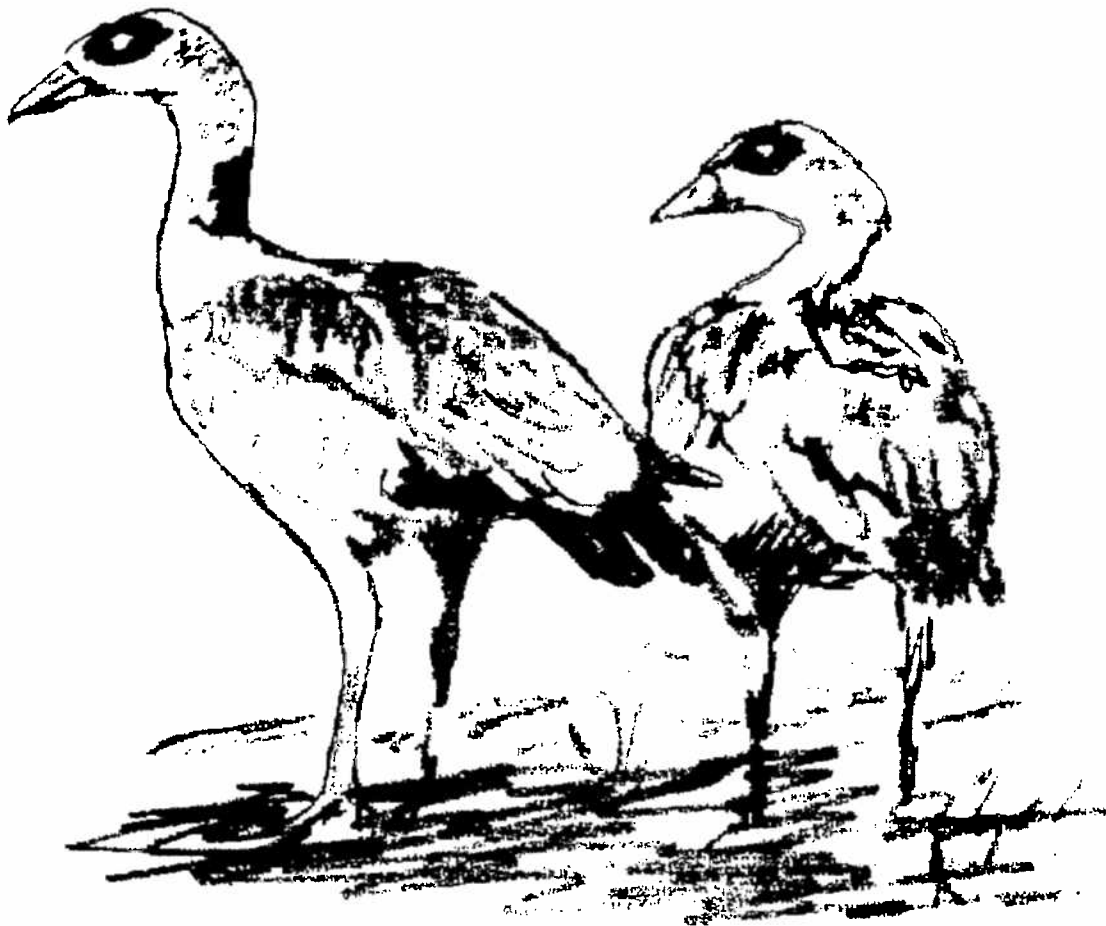

huisgierzwaluw, kleine-, middelste- en grote zilverreiger, huismus, grijze pelikaan, koereiger, grote pieper, zwarte roerdomp, aalscholver, zwartkopwielewaal, indische zwarte arend, gewone ijsvogel, waterhoen, havik, ceylonhoen, halsbandparkiet, ceylon hornbill, indische kievit, indische kuifarend, indische kael, bruinkopbaardvogel, witborstwaterhoen, visarend, roodbuikbuulbuul, smaragdparkiet, groene muskaatduif.

Andere diersoorten: mangoes, slangen, jungle squirl (eekhoorn) met zeer lange prachtig getekende, zilverkleurige staart, apen, varanen, kameleons, enorme zwermen grote vleermuizen, wilde olifante.

Deze reis samenvattend voor wat betreft de natuur: een ware belevenis.

Aad van Toor

Grote opkomst publiekswandeling

Op zondag 19 maart jl. stonden zo'n veertig enthousiaste vogelaars bij het Bezoekerscentrum om deel te nemen aan de éérste publiekswandeling van het nieuwe millennium. Het weer was goed en de vogels floten al volop, voldoende ingrediënten om er een leuke wandeling van te maken. In twee groepen trokken we het veld in. De ene groep richting het begrazingsgebied, de andere via de kabouteroute en het Beekdal. Onderweg werden er heel wat vogels gespot. Het in grote getale opgekomen publiek genoot met volle teugen. Het voorjaar zat in de lucht, getuige het welluidende gezang van diverse vogels. Enkele soorten: kool-, pimpel-, staart- en zwarte mees, roodborst, vink, tjif-tjaf, merel, zanglijster etc. etc. Kortom een schitterende wandeling die voor herhaling vatbaar is. Leuke bijkomstigheid is, dat we na afloop van de wandeling weer enkele nieuwe leden hebben kunnen begroeten. Welkom bij de club!!

Zowel in het voorjaar als in het najaar organiseert de Vogelwacht een aantal publiekswandelingen. Deze zijn bedoeld om het publiek kennis te laten maken met de natuur in onze directe omgeving. Onder deskundige begeleiding van ervaren gidsen wordt het prachtige Maashorstgebied verkend. Daarnaast worden vanuit de omringende dorpen kleinschalige natuurgebieden bezocht. Meestal gaat de aandacht uit naar de vele vogelsoorten die het gebied rijk is. Een verrekijker is hierbij een handig hulpmiddel. Naast vogels wordt er natuurlijk ook naar bomen, planten en bloemen gekeken. De gemiddelde duur van zo'n wandeling is twee tot drie uur. Goede wandelschoenen of laarzen zijn aan te bevelen. Alle wandelingen worden vooraf tevens aangekondigd in de plaatselijke media. Voor meer informatie → Jan-Willem Hermans, telefoon: 0413-269804.

Maandag 24 april 2000 (Tweede Paasdag)

Thema: Gelet wordt op het baltsgedrag van de vogels. De omringende natuur wordt steeds groener.

Locatie: 't Lijnt (Keldonk)

Vertrek: 09.00 uur vanaf de R.K. Kerk, Morgenstraat 57 te Keldonk

.....

Zondag 10 september 2000

Thema: Vogels in het najaar en hun voorbereiding op de vogeltrek. De bladeren in het bos zijn aan het verkleuren.

Locatie: Maashorstgebied

Vertrek: 09.00 uur vanaf het Bezoekerscentrum Slabroek

.....

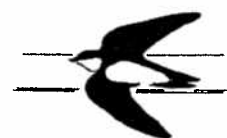
Zondag 12 november 2000

Thema: Veel vogels moeten hun kostje bij elkaar zien te scharrelen om de winter door te komen.

Locatie: Maashorstgebied

Vertrek: 09.00 uur vanaf het Bezoekerscentrum Slabroek

.....

Excursie IJssel 26 maart 2000

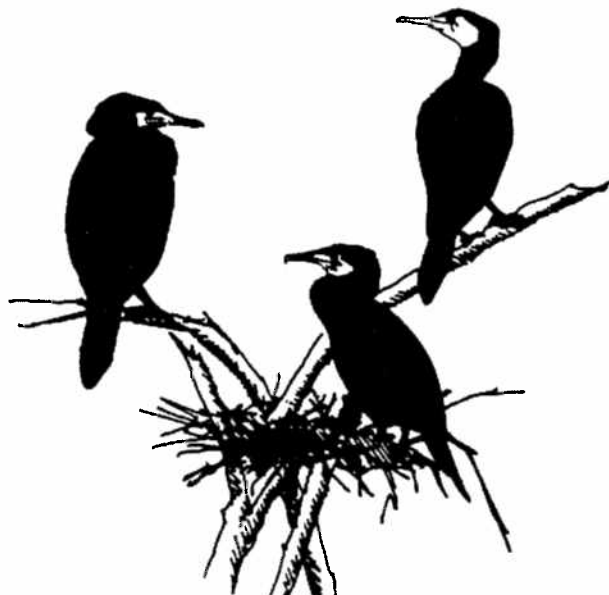
We vertrokken 's morgens vroeg om acht uur vanaf de Groenhoeve.

Joyce en Willie zaten bij ons in de auto. We reden richting Deventer. Onze eerste stopplaats was in Wilp. Daar was een groot meer. En een heel mooie uitkijk over het water. Daar was een verdwaalde knobbelzwaan. Daarna reden we verder. We zagen een heel zeldzame vogel namelijk een Ibis. We hebben zo nog heel lang naar de prachtige vogel zitten kijken. Daarna gingen we over een pontje en onder een snelweg door. De volgende stop gingen we wat drinken een stukje appelgebak met koffie. Daarna reden we weer verder en toen konden we eindelijk gaan wandelen na een lange "auto-excursie". We liepen naar een uitkijkhut toe maar dat kon niet want, het pad was overstroomd. Dus toen moesten we weer terug en namen we een andere weg. Die liep wel naar een uitkijkhut. Bij die uitkijkhut was een hele oude steenfabriek, daar maakten ze vroeger stenen. Je kon er (want er waren een paar stenen uit) dus zo opklimmen dat deden Mark, ik en Joyce dus. Er zaten wel overal gaten in dus dat was wel extra oppassen.

Er liepen daar ook IJlandse paarden rond en er waren ook Schotse Hooglanders die net jongen hadden. De paarden renden overal heen en weer. Volgens mij deden ze tikkertje. De uitkijktoren was wel drie verdiepingen hoog! Je kon over het hele landschap kijken. Toen liepen we weer verder en kwamen een uitkijk-hutje tegen. Er zat precies op ooghoogte een gat en zo kon je mooi over het water kijken. Er zat op een paaltje ook een scholekster. En er waren twee fuuten aan het baltsen. Dat zag er ook heel spectaculair uit. Maar daarna vlogen ze jammer genoeg weg. En liepen we dus ook weer verder. Het was ook een erg modderig pad maar dat gaf niet. We liepen weer terug naar de auto en zetten ons ritje voort. Het was verder nog een hele mooie dag geworden en zeker de moeite waard! Ik raad u aan om ook een keer mee te gaan.

Groetjes,

Marieke Noy

Vogelwacht - Winkel

Eén lid van de Vogelwacht beheert met instemming van Bestuur en leden de winkel.

Uiteraard is de beheerder niet uitsluitend de alleenverkoper. Verkoop is een verenigingsaangelegenheid, met andere woorden van alle leden. Een groot aantal leden hebben al bijgedragen aan de verkoop. Doet U ook mee?

De doelstellingen van de winkel:

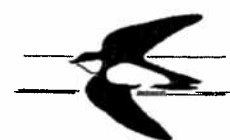
- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en CD's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt. De moderne woningbouw, de monocultures en mechanisatie in de landbouw vernietigen en/of verstoren de geschikte biotopen. De koolmeeskast is overigens ook geschikt voor: pimpelmees, bonte vliegenvanger, ringmus, gekraagde roodstaart, zwarte mees, kuifmees, glanskop, matkop en boomklever.
De pimpelmeeskast voor zwarte mees, kuifmees, matkop en glanskop.
- Door verkoop van voederplanken de vogels in de koude, moeilijke periode te helpen bij het vinden van voedsel.

Adviezen:

- Verras eens een jarige in uw bekendenkring met een artikel uit de winkel. Bedenk dat velen in het verleden al werden verrast met het bekende peper en zoutstel of azijn en oliestel. Er is geen bos bloemen denkbaar die het qua levensduur kan opnemen tegen geluidsband of nestkast.
- Stel zo'n artikel eens als prijs beschikbaar bij speciale evenementen of wedstrijden.
- Maak aspirant vogelaars attent op de mogelijkheden van de winkel bij aanschaf van een boek "herkenning van vogels" en bij aanschaf van een goede kijker.

Meer willen weten over vogels? De winkel heeft diverse boeken in voorraad:

- * Bedreigde vogels f 7,50
- * Ja, natuurlijk f 12,50
- * Vogels van Midden Brabant f 12,50
- * Vogels onder dak f 19,95
- * Zakboek van Peter Hayman (herkenning van vogels) f 17,90
- * Lars Johnson (Europese vogels) f 65,00
(dit boek is wel leverbaar, doch niet op voorraad)
- * Vogelmonografieën f 6,00
De waterral (88 blz.), de blauwe reiger (79 blz.),
de bosuil (100 blz.), de kerkuil (77 blz.), de kleine rietgans
(64 blz.), de zilvermeeuw (95 blz.), de knobbelzwaan (95 blz.)

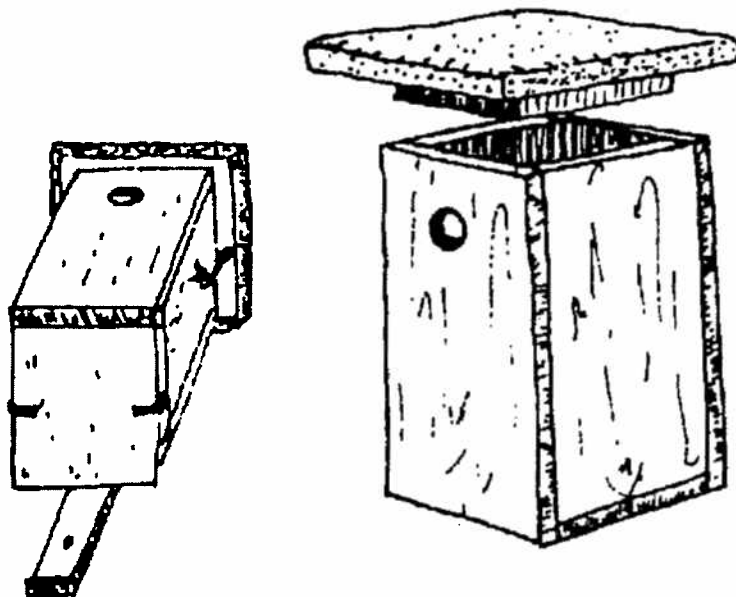
Andere artikelen:

- * Nestkasten van stevig materiaal f 10,00
Let op! het is nu de tijd ervoor !!
- * Voederplanken f 10,00
De plank kan worden opgehangen in een boom of balkon. De plank is zodanig gemaakt dat men de vogels appels, nootjes in een netje en vetbollen kan aanbieden.
- * Cassettes met vogelgeluiden (6 delen) per bandje: f 22,50
- * CD's met vogelgeluiden (deel 1 en 2) per deel: f 39,50
(een prachtig cadeau!)
- * Kaarten van uilen f 12,50
- * Poëzie album met plaatjes f 12,50
- * Postpapier met eend/uil f 8,50
- * Telefoonklappers f 5,95
- * Raamstickers (ter voorkoming van raambotsingen) f 3,50

Suggesties met betrekking tot uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Aad van Toor
Klaroenlaan 1 - Uden

Telefoon: 0413-264106 (voor afspraak, graag van tevoren even bellen)

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN
Telefoon: 0413 - 262780

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL. 262620

De Bruin

verzekerings

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

VAN DER HEIJDEN

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Keihard..... de bergachtigste

De leadville collectie heeft archeologen in de Braziliaanse jungle en op de Himalaya zonder problemen over scherpe rotspunten en gladde gletsjers geholpen.

Een blokje om met de hond wordt nu wel erg comfortabel.

E X C L U S I E V E D E A L E R

ZEGERS SCHOENEN

ORANJESTRAAT 3 — UDEN

MOLENWIJKEN 40 — VEGHEL

Beschermen helpt. Helpt u mee?

Want één op de vijf vogels wordt nog bedreigd!

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk goed nieuws. Maar zowel in Nederland als Wereldwijd groeit de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten nog steeds. Help mee, word lid en ontvang gratis een Zakgids Vogels of een Nestkast als welkomstcadeau.

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+: f27,50) en ontvang elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

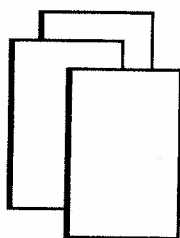
Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Stuur deze bon naar Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist. Postzegel hoeft niet, mag wel.

boekhandel bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907

WIJDEVEN VOF

groente & fruit - aardappelen - eieren - zuivel

Mgr. Bosstraat 3
5401 EA Uden
tel. 0413-263739
fax 0413-254361

FOTOGRAFIE

JETTEN

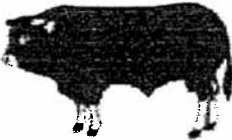
VOORUITSTREVENDE IN BEELD

DIGITAAL

(0413) 26 23 85 - MARKTSTRAAT 37 - 5401 GG UDEN

(0413) 33 16 67 - Velmolenweg 169 - 5404 LC UDEN

FRANS KNOBBOUT

SLAGER

Drossaard 12, 5403 ET Uden Tel: 0413 - 267354

BAKKER v.d. VEN

St. Josephplein 5
5428 GL Venhorst

Drossaard 57
5403 ES Uden

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

1. WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586

2. WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverwaluwenwand op de voormalige grindaafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverwaluwenwand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

Coördinator Marc Poulussen, tel.: 0413-274046

3. WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777

4. WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals kool-, pimpel- en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

Vacant

5. WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, tel.: 0413-263292

6. WERKGROEP CLUBBLAD/PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujssel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in kranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691

7. WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529

